

Sada moraš preživjeti

Pokušavam da nađem prave riječi koje bi opisale ovog insana, ali ne nalazim ih. Da li je to možda zbog mog neznanja ili što zaista ne postoje riječi koje daju pravi sliku o njemu?

Tog ljeta sam s ushićenjem čekao svoju knjižicu s ocjenama. Naporno sam radio i učio, pa sam svojim roditeljima želio pokazati svoj uspjeh. Sve same petice. Trčao sam kući toliko radostan da sam skoro i zaplakao. U sobi su sjedili majka i otac, ispijajući svoju kahvu i slušajući radio. Na očevom licu dalo se primijetiti da je spiker prenosio neke strašne vijesti. „Na Maloj pijaci pale su dvije granate. Broj poginulih je 47, dok se za tačan broj povrijeđenih još uvijek ne zna.“ Majka me pogledala i radosno upitala: “Jesu li i ove godine sve petice?” Brzim korakom sam joj prišao i sa širokim osmijehom ispružio knjižicu. U njihovim očima sam vidio ponos i sreću, dok su posmatrali moje ocjene. „Ti izgleda znaš kako svoje roditelje učiniti ponosnim, a ja znam kako ispuniti dato obećanje. Znao sam da ćeš biti superodličan, zato sam ga još u martu kupio“, govorio mi je otac. Gledao sam ga i nisam mogao da se pomjerim. Toliko sam bio iznenadjen da nisam mogao ni glasa izustiti. Pošao sam za njim u šupu i tamo ugledao novi crni bicikl. Skakao sam i zahvaljivao svom ocu, a mojoj sreći nije bilo kraja. Isplanirao sam sve staze i puteljke koje ću biciklom proći. Odmah sam ga počeo voziti, i svom ocu rekao da ga odoh pokazati drugovima. Mahnuo mi je, i vratio se u kuću, vidno uznemiren. Kasnije, nakon što sam se vratio, polahko sam ušao u kuću, znajući da u ovo vrijeme otac odmara. Međutim, čuo sam razgovor majke i njega.

- Znam da si zabrinut, ali riješit će se ovo uskoro. Slovenija i Hrvatska su brzo riješile stvari, pa riješit ćemo i mi, ako Bog da.

- Ja se nadam da će naš Predsjednik ubrzo skončati ovo. Nije ovo stanje dobro, isuviše se odužilo.

- Zar sumnjaš u Predsjednika? Ja mu u potpunosti vjerujem. Boljeg nismo mogli izabrati, jer on je jako mudar čovjek. Kroz svašta je prošao, a ti znaš da se pametan i jak postaje jedino u iskušenjima.

Nisam shvatao ozbiljnost njihovog razgovora, jer nisam bio svjestan šta se događa. Mислеći da je to jedan od onih razgovora za odrasle, nisam se ni trudio razumjeti. Ušao sam u sobu i počeo im s uzbuđenjem pričati gdje sam sve vozio bicikl. Sljedećeg jutra, nakon doručka, počeo sam planirati šta ću tog dana raditi. Nije mi trebalo dugo da shvatim da sjedim na knjizi. Odmah sam ustao i uzeo je. Bilo mi je krivo, jer knjige su mi bile najbolji prijatelji, dragocjene. One su nas bogatile svojim znanjem, a zauzvrat nisu tražile ništa. Sjediti, ležati ili stojati na njima za mene je uvijek bio grijeh. A ja sam upravo sjeo na jednu. Čitao sam naslov: *Islam između istoka i zapada*.

- A našao si je! Ja sam mislila da sam je ostavila u sobi – reče mi majka zamišljeno. Interesovalo me kakva je to knjiga, jer nisam mogao shvatiti njen naslov.

- Majko, možeš li mi objasniti kakva je ovo knjiga?

- Ako Bog da, kad narasteš, pročitat ćeš je, i tada ćeš bolje razumjeti šta piše u njoj.

- Ali ja ne razumijem njen naslov; kako ću razumjeti i njen sadržaj?

- Vidi sine, knjigu ćeš u potpunosti razumjeti tek kada budeš razumio njenog autora.

- A ko je njen autor? Pričaj mi o njemu. Ti ga sigurno razumiješ, dok čitaš njegovu knjigu.

- Ha-ha! Kako si ti samo pametan! Dođi ovamo i sjedi. Hmmm, da vidimo. Autor ove knjige je jedan jako mudar i dobar čovjek. Zove se Alija Izetbegović, i on je Predsjednik naše države. Dok je bio mlad, pomagao je siromašnim i bespomoćnim ljudima. Međutim, ljudi, koji su tada bila na vlasti, zatvorili su ga u zatvor, govoreći mu da radi loše stvari, iako su znali da nista loše nije učinio. Kada je izašao iz zatvora, završio je školu i počeo raditi. Napisao je jednu knjigu u kojoj govori o tome kako bi naš život bio savršen kada bismo živjeli u zemlji u kojoj bi vladali pravični zakoni. Međutim, ti ljudi su ga opet zatvorili, misleći da je on napisao nešto loše. U stvari, oni nisu ni pročitali knjigu kako treba. Dva puta je bio u zatvoru, iako nije bio kriv nizašta. Ali, on je bio mudar i strpljiv, a tim ljudima nije govorio ružne riječi. Vjerovao je u Dragog Allaha da će mu On pomoći, i evo, sada je on Predsjednik jedne države. Nagrađen je zato što Mu je vjerovao, a naš Predsjednik je i dalje nastavio da pomaže drugim ljudima. A oni, koji su mu činili zlo i nepravdu, na njih ne obraća pažnju.

- Ali, majko, zašto se nije osvetio tim ljudima? Oni su to zaslužili!

- Sine moj, mudri i strpljivi insani, kao što je naš Predsjednik, nikada ne posežu za osvetom. To samo rade slabi ljudi. Osveta je srdžba. Kada se osvetiš, nakon srdžbe ostaje tuga. U njegovom srcu nema srdžbe. U njegovim očima možeš samo primijetiti ljubav i vjeru u mir. On je jak čovjek, i zbog toga se ne sveti drugim ljudima koji su mu nanijeli nepravdu i zlo. Zapamti, to mogu samo mudri ljudi.

Istog trenutka sam poželio da budem mudar kao on. U svojoj glavi sam stvarao njegovu sliku i zamišljao ga kao strpljivog i hrabrog mudraca.

Taj dan nisam prestajao razmišljati o njemu. Htio sam ga upoznati, te sam sebi dao za cilj da, čim budem imao priliku, nagovorim majku da me odvede do našeg Predsjednika. Ta želja je ostala samo pusti san, jer me moja majka više nigdje nije mogla odvesti.

Tu noć, rano smo legli kada smo začuli lupanje na vratima. Otac je otrčao da ih otvori, a ja sam zagrlio majku. Vidio sam svog komšiju Izeta kako viče: "Bježite, napadaju selo." Istog trenutka majka je, sva u strahu, uzela naše jakne, obuli smo se i istrčali iz kuće u pravcu gdje su svi ljudi bježali. U šumu.

Trčali smo, a iza nas čule su se puške. Pucali su u nas, dok smo mi bježali. Vidio sam kako neki ljudi pored nas padaju, pogodeni. Majka mi je rekla da trčim ispred nje. Nakon nekoliko sekundi čuo sam njen juk. Pala je, a otac je pokušavao da je podigne na svoja leđa. Ali, i on je bio ranjen u nogu. Ja sam stao i pokušavao da mu pomognem, ali mi je on naredio da bježim. Nisam ga mogao poslušati, i počeo sam plakati. Amidža Sajo, koji je bio iza nas, stao je pored mog oca, pokušavajući da mu pomogne. Moj otac mu je naredio da uzme mene i da bježi. Nakon kratkog oklijevanja, amidža me uhvatio i potrčao. S leđa svog amidže, koji me nosio, mogao sam vidjeti svoju majku kako leži na zemlji zatvorenih očiju. Zatim sam vidio ljude s puškama koji su prišli mom ocu i upucali ga u glavu. Tada sam vrisnuo. Htio sam se otrgnuti i pobjeći svojim roditeljima, ali me amidža čvrsto držao. Plakao sam, vrištao, nisam mogao vjerovati da mojih roditelja više nema.

Nakon što smo im umakli, amidža me spustio i rekao: "Znam sine da ti nije lahko, ali sada moraš poslušati svoje roditelje. Oni su učinili sve kako bi ti preživio, i sigurno bi se naljutili ako bi se ti pokušao vratiti na ono mjesto. Sada moraš preživjeti, moraš poslušati svoje roditelje." Amidža je plakao i grlio me. Ja sam se malo smirio i polahko shvatao ono što mi je on govorio. Nastavili smo trčati.

Ujutro, nakon što je sunce ponovo počelo pružati svoje zrake među zeleno lišće, komšije, poznanici, počeli su se okupljati na jednom mjestu. Nisam mogao da nađem niti jednog mog prijatelja. Dosta ljudi je bilo ranjeno. Mnogi su plakali i tražili svoje najmilije. Neki su se

dogovarali za sljedeći pravac, kuda je sigurno poći. Ja sam sjeo na panj i pokušavao prihvatiti surovu istinu: ostao sam siročić. Morali smo nastaviti put, i nakon nekoliko dana i noći provedenih u šumi i bijegu, stigli smo u jedno selo. Mještani su nas širokogrudno prihvatili i pomogli nam. Ja sam bio ljut. Sam sebi sam obećao da ću, čim nadjem pušku, otići i naći ljude koji su ubili moje roditelje. Nekoliko dana sam planirao kako ću ih ubiti, te na taj način osvetiti svoje roditelje.

Jednog popodneva neki stari čovjek je čitao novine, i bio je nasmijan. Ja sam sjeo pored njega i pitao ga šta to čita. On me pogledao, a ja sam u njegovim očima mogao primijetiti veliku sreću i ponos. „Znaš, sinko, malo ko na svijetu ima ovakvog Predsjednika, kao što ga imamo mi.“ Pogledao sam u njegovu sliku, i to je bio prvi put da sam ugledao našeg predsjednika Aliju. Bio je upravo onakav kakvog sam ga zamišljao, nakon mog posljednjeg razgovora s majkom. Njegove oči su bile pune nade, i pokazivale su nešto jako i puno dobrote. Pokazivale su njegovu dušu. Lice ovog insana odavalo je smirenost i sjaj. Sjetio sam se majčinih riječi: „Mudri i strpljivi insani, kao što je naš Predsjednik, nikada ne posežu za osvetom. To samo rade slabi ljudi. Osveta je srdžba. Kada se osvetiš, nakon srdžbe ostaje tuga.“ U tom trenutku, gledajući u njegovu sliku, osjetio sam da je moja želja za osvetom minula, ali je uistinu ostala tuga. Plakao sam, a moje srce se lomilo. Tuga je ispunjavala moju dušu i razdirala me. Tada sam prvi put osjetio kako je kad te duša boli.

Kasnije smo izbjegli u Sarajevo. Trudio sam se da nastavim školovanje, i da učim što bolje mogu. Od svog efendije sam naučio da nas Uzvišeni Allah u svakom momentu gleda, i da nikada nismo sami. Zato sam i htio da kao naš predsjednik Alija budem strpljiv i učim, i da Mu vjerujem, jer imao sam nekoga ko se o meni brine. Sada sam se trudio učiniti Dragog Allaha ponosnim i zadovoljnim.

Svd vrijeme sam razmišljao i planirao kako da ga upoznam, ali sudbina je imala svoj put. Čovjek planira, a Allah određuje. Kada sam čuo da je preselio na bolji svijet, osjetio sam kao da mi se čitav svijet srušio. Sve moje nade, koje sam pažljivo gradio, u jednom trenutku su pale u vodu. Na dan njegove dženaze padale je kiša. Kao da je i samo nebo plakalo zbog njegovog odlaska. Plakao sam zajedno s tom kišom, jer nikada ne upoznah ovog dragog insana. Toliko stvari sam mu htio reći, toliko toga pitati. Ali, ostala mi je jedna sigurna nada da ću ga, ako Bog da, upoznati na boljem svijetu. Danas, poslije mnogo godina, nakon što svojim roditeljima proučim dovu, jednu proučim i za njega, s nadom da će mu moja dova biti poslana kao poklon zahvalnosti. Ponos, prkos, sabur i vjera u Allaha, dž.š., bili su njegovo glavno oružje u borbi protiv neprijatelja. Njegov pogled daje čovjeku nadu u bolje dane. Kasnije sam naučio da su oči ogledalo duše, a njegove odaju ponos i sabur. Njegov duh i njegova snaga me podsjećaju na poslanika Muhammeda, a.s. Toliko puta ponižen, zatvaran, vrijeđan, optužen, a da opet stoji usparavno podignute glave, ponosan. Njegovu misao čuvam kao svoju vodilju koja mi daje snagu da nastavim dalje strpljiv i ponosan.

„Ostani uspravan. Kako ćeš pognute glave ispod zvijezda? Kojim god putem sa kreneš na kraju čeka smrt. I sve se završava propašću. I ti ćeš umrijeti. I ovaj svijet će umrijeti. Zato ostani uspravan.“

Esma Douida, studentica prve godine Farmaceutskog fakulteta Univerziteta u Tuzli